

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind accesul pe proprietăți a furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și utilizarea infrastructurii
(număr unic 68/MDED/2026)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii (aliniera legislației naționale la prevederile legislației europene privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice) (în continuare - Proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED).

Proiectul de lege este conceput ca un instrument fundamental de politică economică, menit să catalizeze creșterea economică, inovația și competitivitatea națională prin dezvoltarea accelerată a infrastructurii digitale. Această abordare reflectă o viziune guvernamentală integrată, în care conectivitatea de mare viteză este recunoscută drept un pilon esențial pentru modernizarea tuturor sectoarelor economiei și pentru asigurarea unei tranziții digitale durabile și incluzive pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1 Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În baza Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat (prin dispoziții obligatorii, bazate pe norme), prin art. 102 în corelare cu art. 230 și art. 240 din Acord, la apropierea treptată a legislației sale naționale cu legislația Uniunii Europene (UE), astfel având atât obligația armonizării/transpunerii legislației europene, cât și responsabilitatea asigurării condițiilor de implementare corectă a acestora, mai ales în noul context de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană.

În vederea avansării procesului de integrare europeană, acest proiect de lege vizează alinierea la legislația europeană, implementarea recomandărilor formulate de Comisia Europeană pe marginea Agendei de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2021-2027, îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, și Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii „Mecanismul pentru interconectarea Europei”, ratificat prin Legea nr. 161/2023.

Prin Acordul de Asociere cu UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind consolidarea cooperării cu privire la dezvoltarea societății informaționale în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor prin punerea la dispoziție la scară largă a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și prin îmbunătățirea calității serviciilor la prețuri rezonabile. Această cooperare ar trebui să vizeze facilitarea accesului la piețele comunicațiilor electronice, încurajarea concurenței și a investițiilor în acest sector și promovarea dezvoltării serviciilor publice online (Cap. 18 „Societatea informațională”).

Instrumentul principal de implementare a Acordului de Asociere îl constituie Agenda de Asociere negociată cu Comisia Europeană.

La data de 21 octombrie 2022 în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 273 a fost publicată noua Agenda de Asociere care identifică domeniile prioritare de implementare a prevederilor Acordului de Asociere pentru perioada 2021-2027.

Astfel, în compartimentul *Economia și societatea digitală* din Recomandarea nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere UE - Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE - Republica Moldova ¹ se recomanda ca în termen de trei - patru ani:

- **să fie continuat procesul apropierii legislației Republicii Moldova de legislația UE** în domeniul comunicațiilor electronice și al infrastructurii pentru date spațiale;
- **să fie asigurată punerea în aplicare în Republica Moldova a Acordului regional de roaming** și a Acordului regional privind spectrul de frecvențe radio între cele șase țări ale Parteneriatului estic;
- **să fie asigurată punerea în aplicare în Republica Moldova a strategiei naționale privind comunicațiile în bandă largă**, în conformitate cu legislația UE și cu bunele practici, în special în ceea ce privește securitatea infrastructurilor digitale.

Elaborarea prezentului Proiect de lege este determinată de angajamentele ferme ale Republicii Moldova în parcursul său de integrare europeană.

În mod specific, proiectul reprezintă o acțiune concretă de transpunere a **Regulamentului (UE) 2024/1309** al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (**Gigabit Infrastructure Act – Regulamentul GIA**) ² și, inclusiv, de transpunere a **Recomandării (UE) 2020/1307** a Comisiei din 18 septembrie 2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19, CELEX: 32020H1307, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 305/33 din 12 septembrie 2020.

Această obligație este explicitată și prioritizată în documente strategice naționale de o importanță majoră:

- **Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

Proiectul se încadrează în Clusterul 3 - „Competitivitate și creștere incluzivă”, Capitolul 10 - „Societatea informațională și mass-media”, reprezentând o măsură esențială pentru alinierea la standardele pieței unice digitale a UE.

- **Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025.

Implementarea Regulamentului GIA este o componentă cheie a agendei de reforme structurale, menită să deblocheze potențialul de creștere economică prin modernizarea infrastructurii critice.

Prin prisma obiectului de reglementare, prezentul act normativ se înscrie în cadrul Politicilor europene industriale și a Pieței interne în domeniul Tehnologia informației, telecomunicații și informatică.

Prin adoptarea prezentului act în domeniul comunicațiilor electronice, se crează *un cadru legal modern și competitiv*, care va stimula investițiile în infrastructură pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, va asigura atingerea unei mai bune conectivități pentru utilizatori și va facilita accesul la servicii digitale de calitate pentru toți cetățenii.

Astfel, proiectul de lege nu este doar o cerință de conformitate, ci o componentă centrală a strategiei naționale de integrare europeană și de dezvoltare economică accelerată.

¹ [Programul de asociere UE - Republica Moldova](#)

² [Regulamentul \(UE\) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024](#)

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Cadrul normativ actual, reglementat în principal prin Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice (Legea nr. 28/2016), s-a dovedit a fi insuficient pentru a răspunde dinamicii accelerate a transformării digitale și pentru a atinge obiectivele ambițioase de conectivitate stabilite la nivel național și european.

Menționăm că, în conformitate cu Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023, statul și-a asumat obiective clare privind dezvoltarea conectivității de mare viteză, esențiale pentru tranziția către o economie digitală competitivă și alinierea la standardele europene. Strategia prevede, până în anul 2030, atingerea următoarelor ținte:

- asigurarea conectivității la viteze de cel puțin 100 Mbps pentru 75% din populație;
- extinderea acoperirii rețelelor 5G la minimum 25% din populație.

Deși Legea nr. 28/2016 a creat un cadru de bază pentru accesul la proprietăți, aceasta operează într-o paradigmă limitată, concentrându-se preponderent pe dreptul de acces, fără a aborda în mod sistemic întregul ecosistem al dezvoltării infrastructurii. Această abordare a generat un set de probleme structurale care împiedică în mod activ implementarea rapidă și eficientă a rețelelor de foarte mare capacitate (VHCN).

Principalele probleme identificate sunt:

1) Bariere de cost prohibitive

Costurile asociate lucrărilor civile (săpături, instalare de conducte, refacerea carosabilului) reprezintă cel mai mare obstacol în calea extinderii rețelelor, constituind până la 80% din costul total al unui proiect de implementare. Cadrul actual nu oferă mecanisme suficient de robuste pentru coordonarea lucrărilor și partajarea infrastructurii fizice pasive (stâlpi, piloni, conducte, canalizație) aparținând altor furnizori de rețea, inclusiv din sectorul utilităților (energie, apă, transport), ceea ce duce la duplicarea costisitoare și ineficientă a eforturilor.

2) Ineficiență administrativă și birocrație excesivă

Procedurile actuale de obținere a autorizațiilor de construire sunt fragmentate, lipsite de transparență și excesiv de îndelungate. Absența unor termene clare și obligatorii pentru autoritățile publice locale și lipsa unor proceduri digitalizate creează blocaje administrative care pot întârzia proiectele cu luni sau chiar ani, descurajând investițiile private, în special în zonele cu rentabilitate economică mai redusă.

3) Lipsa de coordonare și transparență

Planificarea și execuția lucrărilor civile se desfășoară în mod necoordonat între furnizorii de comunicații electronice și furnizori de alte rețele de utilități. Aceasta duce la situații, precum intervenții multiple asupra aceleiași infrastructuri rutiere într-un interval scurt de timp. Mai mult, lipsa unui registru centralizat și accesibil al infrastructurii fizice existente face dificilă planificarea eficientă și identificarea oportunităților de utilizare partajată.

4) Adâncirea decalajului digital

Consecința directă a costurilor ridicate și a barierelor administrative este concentrarea investițiilor private în zonele urbane, cu densitate mare și rentabilitate economică imediată.

Zonele rurale, îndepărtate și slab populate rămân insuficient deservite, ceea ce accentuează decalajul digital și adâncește inegalitățile sociale și economice. Cetățenii din aceste zone sunt

privați de accesul la servicii digitale esențiale, precum educația online, telemedicina, serviciile de e-guvernare, oportunitățile de telemuncă etc.

5) Standarde de construcție neadaptate viitorului

Legislația actuală nu impune nicio obligație privind echiparea clădirilor nou construite sau a celor supuse unor renovări majore cu infrastructură fizică internă pregătită pentru conectivitate de mare viteză (infrastructură „fiber-ready”). Această omisiune creează costuri suplimentare semnificative și dificultăți tehnice la momentul conectării ulterioare a utilizatorilor finali, reprezentând o barieră majoră în calea atingerii conectivității gigabit universale.

Aceste probleme nu reprezintă doar neajunsuri tehnice, ci un ansamblu de disfuncționalități sistemice, de piață și administrative, care limitează semnificativ potențialul de dezvoltare economică al Republicii Moldova. Ele mențin un cerc vicios: insuficiența infrastructurii de comunicații electronice încetinește transformarea digitală a economiei, iar aceasta, la rândul său, diminuează interesul și capacitatea investițională a sectorului privat.

Intervenția legislativă în vederea armonizării cadrului național cu prevederile Regulamentului (UE) 2024/1309 și Recomandarea (UE) 2020/1307 este, prin urmare, indispensabilă pentru a întrerupe acest ciclu de stagnare prin instituirea unui cadru normativ care să reducă barierele la investiții și să stimuleze partajarea eficientă a infrastructurii existente pentru a stimula dezvoltarea coerentă și eficientă a rețelelor VHCN în Republica Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Proiectul de lege urmărește atingerea unui set de obiective strategice, aliniat cu viziunea europeană a unei Societăți Gigabit și cu prioritățile naționale de dezvoltare:

- **Accelerarea implementării rețelelor de foarte mare capacitate (VHCN)** pe întreg teritoriul național, pentru a asigura o conectivitate universală la viteze gigabit și facilitarea accesului la servicii digitale esențiale.
- **Reducerea semnificativă a costurilor de instalare** a rețelelor prin promovarea utilizării partajate a infrastructurii fizice existente și prin coordonarea eficientă a lucrărilor civile.
- **Stimularea investițiilor private** în infrastructura digitală prin crearea unui cadru de reglementare predictibil, transparent și eficient.
- **Eliminarea decalajului digital** dintre zonele urbane și cele rurale, asigurând acces echitabil la servicii digitale avansate pentru toți cetățenii.
- **Alinierea completă a cadrului normativ național** la standardele și practicile Uniunii Europene, consolidând integrarea Republicii Moldova în piața unică digitală.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pentru atingerea acestor obiective, Proiectul de lege introduce un set de soluții inovatoare și cuprinzătoare, care reprezintă o schimbare fundamentală de paradigmă față de Legea nr. 28/2016.

Trecerea de la un model axat pe „accesul la proprietate” la un model de „dezvoltare a ecosistemului” este reflectată în următoarele prevederi cheie:

Acces extins la infrastructura fizică existentă

Proiectul stabilește un drept clar și executoriu pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice de a solicita și de a obține acces la orice infrastructură fizică adecvată (stâlpi, piloni, conducte, canalizație, turnuri etc.), în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii. Acest drept se extinde nu doar la infrastructura altor furnizori de comunicații electronice, ci și la cea

deținută de furnizorii de rețele din alte sectoare (energie, transport, apă și canalizare) și de organismele din sectorul public.

Transparență prin Punctul Unic de Informare (PUI)

Se instituie obligația creării unui Punct Unic de Informare digital. Acesta va funcționa ca un ghișeu unic online, prin care furnizorii pot accesa informații minime esențiale despre infrastructura fizică existentă (localizare, tip, utilizare, punct de contact) și despre lucrările civile planificate.

PUI va servi, de asemenea, ca platformă pentru depunerea electronică a cererilor de autorizare. Această măsură va reduce considerabil costurile și timpul necesar pentru faza de planificare a proiectelor.

Coordonarea obligatorie a lucrărilor civile

Proiectul introduce un mecanism prin care orice furnizor de rețea care planifică lucrări civile, în special cele finanțate din fonduri publice, este obligat să accepte cererile rezonabile de coordonare din partea furnizorilor de comunicații electronice. Aceasta permite instalarea simultană a mai multor tipuri de infrastructură, maximizând eficiența fiecărei intervenții și minimizând disconfortul public.

Proceduri de autorizare accelerate și digitalizate

Aceasta este una dintre cele mai importante inovații. Proiectul stabilește un termen-limită strict de patru luni pentru ca autoritățile competente (în principal autoritățile publice locale) să decidă asupra unei cereri de autorizare complete. Mai mult, se introduce principiul aprobării tacite: în absența unei decizii în termenul stabilit, autorizația se consideră acordată. Toate cererile vor putea fi depuse și gestionate electronic prin intermediul PUI, eliminând procedurile birocratice inutile.

Infrastructură internă a clădirilor pregătită pentru viitor

Se introduce obligația legală ca toate clădirile nou construite și cele care fac obiectul unor lucrări de renovare majoră să fie echipate cu infrastructură fizică interioară pregătită pentru rețele prin fibră optică și cu un punct de acces. Această măsură de „future-proofing” asigură că ultimul segment al rețelei, până la utilizatorul final, este pregătit pentru conectivitate gigabit, eliminând costurile și dificultățile ulterioare de cablare.

Mecanism eficient de soluționare a litigiilor

Proiectul de lege desemnează Autoritatea de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice ca organism competent pentru soluționarea rapidă a litigiilor care pot apărea în aplicarea legii (ex: refuzul accesului, dezacorduri privind prețul, eșecul coordonării lucrărilor). Aceasta oferă o alternativă rapidă și specializată la procedurile judiciare tradiționale, asigurând deblocarea rapidă a proiectelor de investiții.

Elemente noi ale proiectului de lege față de Legea nr. 28/2016

1) Extinderea domeniului de aplicare asupra infrastructurii altor sectoare economice

Spre deosebire de Legea nr. 28/2016 noul proiect extinde explicit aplicarea reglementărilor asupra infrastructurii fizice aparținând operatorilor din alte sectoare economice, precum energie, transport, apă și canalizare, sporind semnificativ posibilitățile de reutilizare a infrastructurii existente.

2) Instituirea Punctului Unic de Informare în format digital

Legea nr. 28/2016 nu prevedea un mecanism unic și digitalizat de acces la informații privind infrastructura disponibilă pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice, precum și pentru realizarea coordonată a lucrărilor civile. Proiectul introduce Punctul Unic de Informare ca instrument centralizat pentru furnizarea informațiilor privind infrastructura fizică existentă,

lucrările civile planificate și procedurile de autorizare, contribuind la transparență și debirocratizare.

3) Obligația de pregătire a clădirilor pentru rețele prin fibră optică

Proiectul introduce cerința ca noile clădiri și clădirile supuse renovărilor majore să fie echipate cu infrastructură fizică internă pregătită pentru fibră optică, prevedere care lipsește din Legea nr. 28/2016.

4) Clarificarea regimului de acces pe proprietăți private

Față de cadrul anterior, proiectul detaliază condițiile de acces pe proprietăți private, inclusiv procedura, obligațiile părților și criteriile de refuz motivat, consolidând echilibrul dintre interesul public și dreptul de proprietate.

5) Introducerea unor garanții sporite pentru protecția mediului

Proiectul promovează explicit utilizarea infrastructurii existente ca măsură de reducere a impactului asupra mediului, aspect care nu era tratat distinct în Legea nr. 28/2016.

6) Rol consolidat al autorității de reglementare

Proiectul clarifică și extinde atribuțiile autorității de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice în ceea ce privește facilitarea accesului, soluționarea disputelor și monitorizarea aplicării legii, depășind cadrul limitat al Legii nr. 28/2016.

7) Alinierea directă la Regulamentul (UE) 2024/1309

Noul proiect transpune și reflectă integral abordarea Regulamentului (UE) 2024/1309, în timp ce Legea nr. 28/2016 era construită pe Directiva 2014/61/UE, deja abrogată la nivelul Uniunii Europene.

8) Abrogarea expresă a Legii nr. 28/2016 și instituirea unui cadru normativ unitar

Proiectul elimină suprapunerile și lacunele existente prin abrogarea Legii nr. 28/2016 și instituirea unui cadru normativ unic, modern și adaptat noilor realități tehnologice.

Conform art. 18 alin. (1), prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2028, cu excepția art. 5 alin. (6), art. 10 alin. (3) și (4), art. 11 alin. (6) și art. 12 care intră în vigoare la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Perioada de tranziție pentru aplicarea legii va permite:

- adaptarea operatorilor de rețea, a furnizorilor de rețele de comunicații electronice și a autorităților publice la noile obligații legale și proceduri administrative introduse prin lege;
- dezvoltarea, testarea și operaționalizarea **Punctului Unic de Informare**, inclusiv integrarea bazelor de date relevante și digitalizarea proceselor de schimb de informații;
- elaborarea și adoptarea actelor normative subsecvente necesare pentru aplicarea efectivă a legii;
- prevenirea blocajelor administrative și a riscurilor juridice care ar putea apărea în cazul aplicării imediate a tuturor prevederilor.

Totodată, intrarea în vigoare imediată a **art. 5 alin. (6), art. 10 alin. (3) și (4), art. 11 alin. (6) și art. 12** este justificată de necesitatea asigurării cadrului instituțional și procedural, indispensabil pentru pregătirea implementării legii, inclusiv inițierea măsurilor organizatorice, tehnice și administrative aferente. Prevederile din articolele respective vor servi ca temei legal pentru inițierea realizării acțiunilor necesare pentru implementarea legii.

Aplicarea diferențiată a prevederilor legii reflectă o abordare etapizată și proporțională, prin care dispozițiile cu rol pregător și instituțional intră în vigoare imediat, iar cele cu impact operațional major sunt aplicate după o perioadă rezonabilă de adaptare. Această soluție este conformă principiilor securității juridice, bunei guvernări și bunelor practici europene în domeniul reformelor structurale complexe.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborarea proiectului de lege, au fost analizate mai multe opțiuni de reglementare, însă s-a concluzionat că transpunerea integrală a Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 este singura soluție viabilă.

Opțiunile analizate:

Opțiunea 1: Menținerea cadrului normativ actual (status quo)

Această opțiune a fost respinsă categoric. Continuarea aplicării Legii nr. 28/2016 ar însemna perpetuarea problemelor sistemice identificate - costuri ridicate, întâzieri administrative, fragmentarea investițiilor și adâncirea decalajului digital. Mai mult, ar plasa Republica Moldova în situația de neconformitate cu angajamentele sale de aderare la UE, blocând progresul în cadrul negocierilor și potențialul acces la fonduri europene dedicate conectivității.

Opțiunea 2: Modificarea parțială a Legii nr. 28/2016

Această opțiune a fost considerată inefficientă și contraproductivă. Regulamentul GIA introduce un sistem coerent și interconectat de măsuri. Eficacitatea acestuia depinde de implementarea sinergică a tuturor componentelor sale.

De exemplu, crearea unui Punct Unic de Informare (PUI) fără introducerea simultană a unor termene stricte de autorizare și a principiului aprobării tacite ar fi o măsură lipsită de impact real. O abordare fragmentară ar crea un cadru legislativ hibrid, incoerent și ar eșua în a produce efectele de accelerare și reducere a costurilor scontate la nivel european

În concluzie menționăm că adoptarea unui nou act normativ care transpune integral și fidel Regulamentul GIA și Recomandarea (UE) 2020/1307 este singura cale care garantează alinierea la standardele UE, stimulează investițiile, reduce costurile în mod real și asigură o implementare coerentă și rapidă a rețelelor de comunicații electronice de foarte mare capacitate, esențiale pentru viitorul digital al Republicii Moldova.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 va avea un impact semnificativ asupra sectorului public din Republica Moldova.

Proiectul de lege subliniază importanța serviciilor de comunicații electronice pentru dezvoltarea economiei digitale, îmbunătățirea serviciilor publice și creșterea eficienței administrației publice.

Adoptarea și implementarea Proiectului de lege va genera un impact transformator asupra sectorului public, impunând modernizarea proceselor administrative și redefinirea rolurilor unor instituții cheie:

1) Autoritățile Publice Locale (APL)

APL-urile, în calitate de emitenți principali ai autorizațiilor de construire, vor fi supuse unor noi rigori procedurale. Introducerea unui termen-limită obligatoriu de patru luni pentru emiterea autorizațiilor și aplicarea principiului aprobării tacite vor necesita o eficientizare semnificativă a fluxurilor de lucru interne. APL-urile vor trebui să-și adapteze capacitățile pentru a gestiona cererile exclusiv în format electronic, prin intermediul PUI (Punctului Unic de Informare). Aceasta presupune investiții în digitalizare, instruirea personalului și, posibil, reorganizarea serviciilor de urbanism pentru a face față noilor cerințe de celeritate și transparență.

2) Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (în continuare-Agenția)

Rolul Agenției va fi consolidat și extins semnificativ. Conform Proiectului de lege, Agenția este desemnată drept organism național de soluționare a litigiilor, având competența de a emite decizii obligatorii în termene scurte (de la o lună la patru luni). Aceasta va necesita alocarea de resurse umane, tehnice și financiare suplimentare pentru a gestiona un volum potențial mare de cazuri. De asemenea, Agenția va juca un rol central în coordonarea accesului la informații și în administrarea PUI, devenind arbitru și facilitatorul principal al pieței de infrastructură.

3) Alte organisme din sectorul public și furnizorii de rețea deținători de stat

Entitățile publice care dețin sau controlează infrastructură fizică (ex: Moldelectrica, Moldovagaz, Calea Ferată din Moldova, Administrația Națională a Drumurilor) vor avea noi obligații legale de a oferi acces la infrastructura lor și de a furniza date transparente despre aceasta și despre lucrările planificate prin PUI. Aceasta va impune crearea unor proceduri interne pentru gestionarea cererilor de acces și a fluxurilor de date către PUI.

În preambulul Regulamentului (UE) 2024/1309, impactul asupra sectorului public este specificat în diverse moduri, inclusiv prin sublinierea necesității ca autoritățile publice să colaboreze în ceea ce privește instalarea rețelelor de foarte mare capacitate și modernizarea infrastructurilor. Acest lucru este esențial pentru reducerea decalajului digital și pentru îmbunătățirea conectivității în zonele rurale sau izolate.

Impactul asupra sectorului public se referă în principal la următoarele aspecte:

Autoritățile publice devin furnizori de infrastructură / parteneri de acces

- instituțiile și entitățile publice (primării, consilii locale, autorități, companii de stat, de utilități etc.) care dețin infrastructură fizică (tuneluri, canalizări, clădiri, terenuri, stâlpi etc.) pot deveni căi de acces pentru furnizorii de comunicații electronice. Astfel, vor trebui să asigure acces - la cerere, într-un mod transparent, nediscriminatoriu, la un preț echitabil³.
- acest lucru oferă autorităților locale o nouă responsabilitate - de a facilita accesul și reutilizarea infrastructurii existente, posibil fiind nevoie să organizeze evidența georeferențiată a infrastructurii (ducte, trasee, clădiri etc.), să colaboreze activ cu furnizorii, să gestioneze solicitările.

Simplificarea și accelerarea procedurilor pentru autorități locale / administrație publică

- procedurile de autorizare, obținere de permise, solicitări de drept de acces / utilizare infrastructură vor trebui simplificate, armonizate și standardizate, ideal via un punct unic de informare (PUI) - ceea ce reduce birocrăția, timpii de aprobare, ambiguitățile⁴.
- în cazul lipsei unei decizii într-un termen (de ex. 4 luni), permisul ar putea fi considerat ca fiind „aprobare tacită” - reducând blocajele administrative⁵.
- sectorul public ar putea economisi timp și resurse (mai puține cereri separate, mai puține proceduri disparate) - iar asta ar putea îmbunătăți planificarea și implementarea lucrărilor de infrastructură, inclusiv în coordonare cu telecomunicațiile.

Facilitarea planificării urbane și a dezvoltării infrastructurii digitale/publice

³ [EU Gigabit Infrastructure Act Paves Way for More Access to Physical Infrastructures and Potential Further Deregulation of Telecom Sector](#)

⁴ [The Gigabit Infrastructure Act: what changes for FTTH between now and 2026](#)

⁵ [The Gigabit Infrastructure Act: Supporting the rollout of high-capacity communications networks](#)

- o legislație adaptată ar stimula extinderea rețelelor de bandă largă (fibră optică, rețele mobile 5G) - ceea ce, în viziune publică, poate aduce beneficii pentru „smart cities”, servicii publice digitale, administrație electronică, conectivitate universală, reducerea decalajului urban-rural. Regulamentul GIA însuși menționează că o rețea VHCN de calitate este fundamentul pentru o economie modernă, societăți digitale, servicii inovatoare.

- în cazul clădirilor publice (scoli, spitale, sedii autorități etc.) - obligația de a fi „fiber-ready” le-ar face pregătite pentru servicii digitale, tele-muncă, e-guvernare, e-educație, telemedicină etc.

Eficiență bugetară și optimizarea infrastructurii existente

- în loc de a construi infrastructură nouă de la zero, reutilizarea conductelor, canalizărilor, stâlpilor, clădirilor existente reduce costurile pentru toți- și pentru stat / autorități publice ⁶.

- coordonarea lucrărilor civile (publice + telecom) poate reduce duplicarea săpăturilor, deranjării infrastructurii, costurilor de restaurare/amenajare, ceea ce e un beneficiu pentru municipalități ⁷.

Necesitatea adaptării legislative / instituționale la standarde internaționale / bune practici

- adoptarea unei legi naționale inspirate din Regulamentul GIA presupune să fie integrate mecanisme de acces la infrastructură, reguli clare de licențiere, proceduri simplificate, puncte de contact unice, transparență ceea ce ar implica reforme administrative, modernizarea cadrului legal, digitalizarea proceselor publice.

- este o oportunitate de „resetare” a modului în care autoritățile coordonează infrastructuri (utilități, comunicații electronice, urbanism) și de a crea sinergii între sectoare.

Adoptarea în Republica Moldova a unei legi care să transpună principiile Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307 poate fi un pas major spre *modernizarea infrastructurii digitale, digitalizarea administrației, extinderea accesului la internet de mare viteză în localități și mediul rural, și creșterea atractivității teritoriale* (pentru investitori, servicii, educație, sănătate etc.). În același timp, deschide posibilitatea de a valorifica infrastructura publică existentă - ceea ce poate reduce costuri semnificative de reconstrucție.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Transpunerea și implementarea Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 prin Legea privind infrastructura gigabit are un **impact financiar diferențiat**, atât asupra sectorului public, cât și asupra sectorului privat, însă **nu implică crearea unor cheltuieli bugetare semnificative suplimentare** pentru bugetul public național.

Dimpotrivă, măsurile propuse sunt concepute pentru **reducerea costurilor totale de implementare a rețelelor de comunicații electronice de foarte mare capacitate (VHCN)**, în special prin diminuarea costurilor lucrărilor civile, care reprezintă cea mai mare pondere în investițiile de infrastructură.

Impactul financiar asupra bugetului public este limitat și derivă în principal din necesitatea adaptării cadrului instituțional și procedural la noile mecanisme prevăzute de proiectul de lege. Implementarea acestuia nu presupune alocarea unor resurse bugetare

⁶ [Gigabit infrastructure act \[EU Legislation in Progress\]](#)

⁷ [EU's Gigabit Infrastructure Act enters into force](#)

semnificative pentru construcția directă a infrastructurii de comunicații electronice, întrucât investițiile în rețelele gigabit sunt realizate, în principal, de către operatorii economici.

Autoritățile publice vor suporta, în principal, costuri administrative legate de ajustarea cadrului normativ secundar, revizuirea procedurilor de autorizare și consolidarea mecanismelor de coordonare interinstituțională.

De asemenea, pot apărea anumite costuri operaționale asociate organizării și funcționării mecanismelor de informare și coordonare prevăzute de lege, precum și activități de inventariere și gestionare a informațiilor privind infrastructura fizică existentă, în măsura în care aceste date nu sunt deja disponibile în sistemele informaționale ale autorităților publice.

În acest context, proiectul prevede crearea unui **Sistem Informațional „Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și Punctul de Informare Unic”**. Cheltuielile estimate pentru dezvoltarea acestui sistem, conform unui studiu realizat de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor în anul 2022 (ITU Policy Paper on Technical Specifications to Establish a Broadband Mapping System in Republic of Moldova), sunt de aproximativ **2,2 milioane de lei**.

Sistemul va fi creat de către organul central de specialitate responsabil de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul comunicațiilor electronice, în colaborare cu Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, urmând ca ulterior acesta să fie transmis în gestiunea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații (ARCOM).

Acțiunea privind implementarea sistemului respectiv este în inclusă și în Agenda de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025.

Totodată, aplicarea principiilor prevăzute de Regulamentul (UE) 2024/1309 poate genera economii bugetare indirecte prin coordonarea lucrărilor civile publice cu instalarea infrastructurii de comunicații electronice, reducerea intervențiilor repetitive asupra domeniului public și diminuarea costurilor de reabilitare a infrastructurii rutiere sau urbane.

În ceea ce privește estimarea costurilor de implementare, se menționează că proiectul de lege transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2024/1309, act juridic european adoptat recent, ale cărui dispoziții au devenit aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene începând cu anul 2025. În aceste condiții, la nivel european nu sunt încă disponibile date consolidate privind costurile efective de implementare, ceea ce limitează posibilitatea realizării unor estimări financiare detaliate.

Totodată, conform Metodologiei de analiză a impactului de reglementare aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024, pentru proiectele de acte normative cu relevanță UE analiza impactului poate fi realizată în formă simplificată, fiind suficientă estimarea generală a necesităților instituționale și a impacturilor potențiale. Implementarea prevederilor proiectului de lege va genera, în principal, costuri administrative limitate pentru unele autorități publice implicate, în special în ceea ce privește organizarea și operarea Punctului Unic de Informare, adaptarea proceselor administrative și digitalizarea fluxurilor de autorizare, precum și instruirea personalului și gestionarea solicitărilor privind accesul la infrastructura fizică.

În etapa actuală, aceste costuri nu pot fi estimate cu exactitate, întrucât ele depind de opțiunile tehnice și instituționale care vor fi stabilite la nivel de implementare. Se estimează însă că majoritatea acestor activități vor putea fi realizate în cadrul resurselor instituționale existente și prin valorificarea infrastructurii digitale deja dezvoltate la nivel guvernamental.

Prin urmare, impactul financiar direct asupra bugetului public este limitat și gestionabil în cadrul resurselor existente, în timp ce beneficiile economice potențiale generate prin stimularea investițiilor în infrastructura digitală sunt semnificative pe termen mediu și lung. Implementarea prevederilor Regulamentului (UE) 2024/1309 poate conduce la economii

structurale, la creșterea eficienței investițiilor și la valorificarea mai bună a infrastructurii existente, contribuind astfel la atingerea obiectivelor de transformare digitală și dezvoltare durabilă ale Republicii Moldova.

Regulamentul (UE) 2024/1309 pornește de la premisa că principala barieră în dezvoltarea rețelelor de mare viteză nu este lipsa cererii, ci nivelul ridicat al costurilor lucrărilor civile și al procedurilor administrative. Prin urmare, abordarea legislativă nu constă în creșterea cheltuielilor publice, ci în optimizarea utilizării infrastructurii existente și în eliminarea blocajelor administrative.

În acest context, transpunerea Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307 în legislația Republicii Moldova este justificată din punct de vedere financiar, întrucât:

- nu presupune creșteri semnificative ale cheltuielilor bugetare;
- contribuie la reducerea costurilor totale de investiții în infrastructura digitală;
- creează premise pentru mobilizarea investițiilor private;
- generează beneficii economice indirecte prin dezvoltarea economiei digitale și a serviciilor publice electronice.

Impactul financiar al legii este pozitiv pentru mediul privat, în măsura în care măsurile de reducere a costurilor sunt aplicate eficient.

Pe termen mediu și lung, implementarea Regulamentului (UE) 2024/1309 poate conduce la economii structurale, creșterea eficienței investițiilor și valorificarea mai bună a infrastructurii existente, contribuind astfel la atingerea obiectivelor de transformare digitală și dezvoltare durabilă ale Republicii Moldova.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307 prin legea națională va avea un impact semnificativ și asupra sectorului privat (furnizorii de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice, furnizori de internet, constructori, dezvoltatori imobiliari, investitori etc.).

Menționăm principalele consecințe / oportunități / riscuri relevante, bazate pe preambulul și prevederile Regulamentului GIA pentru sectorul privat:

1) Regulamentul GIA vizează reducerea semnificativă a costului instalării rețelelor de comunicații foarte mari (VHCN - fibră optică, rețele 5G etc.) prin promovarea reutilizării infrastructurii fizice existente (conducte, stâlpi, suporturi, clădiri, canalizări etc.), coordonarea lucrărilor civile și simplificarea procedurilor administrative ⁸.

2) introduce obligativitatea ca clădirile noi (sau cele renovate major) să fie „fiber-ready” - adică pregătite pentru conectarea la fibră optică, cu infrastructură fizică internă, cablaj de fibră etc ⁹.

3) creează un mecanism de „punct unic de informare” (Single Information Point, SIP) - un portal național sau entitate - unde furnizori pot obține informații despre infrastructura existentă, planurile de lucrări civile, pot cere permise / drepturi de acces, etc. Astfel, procedurile devin mai transparente și standardizate ¹⁰.

⁸ [Facilitating the rollout of very high-capacity networks](#)

⁹ [Gigabit Infrastructure Act including obligations regarding in-building physical infrastructure and fibre wiring enters into force](#)

¹⁰ [Will the Gigabit Infrastructure Act lead to faster telecom rollout?](#)

4) Prevederile Regulamentului GIA sunt valabile nu doar pentru furnizorii de comunicații electronice, ci și pentru alți furnizori de infrastructură (utilități, energie, apă, transport etc.) - ceea ce extinde potențialul de reutilizare a infrastructurilor existente, inclusiv de către firme private care gestionează astfel de utilități.

Posibile beneficii / efecte pozitive pentru sectorul privat

1) Scăderea costurilor și creșterea predictibilității pentru furnizori de comunicații electronice și investitori

- reutilizarea infrastructurii existente (conducte, stâlpi, piloni, clădiri) reduce necesitatea de săpături, construcții noi, lucrări civile masive - ceea ce scade costurile de lansare a rețelelor de fibră optică sau rețele 5G ¹¹.

- procedurile simplificate și standardizate (permisuri, drept de acces, cereri, aprobare) cresc predictibilitatea implementării: firmele pot planifica mai bine proiectele, termenele, costurile ¹².

- obligația „fiber-ready” pentru clădiri noi creează o piață „verde” pentru infrastructură modernă: dezvoltatorii imobiliari, constructorii și proprietarii de clădiri pot beneficia de cerere sporită pentru clădiri deja pregătite pentru bandă largă - avantaj competitiv.

2) Acces mai facil la piață pentru furnizorii mai mici și concurență mai mare

- partajarea infrastructurii și accesul comun permite și furnizorilor mai mici sau noi pe piață să intre mai ușor: nu mai trebuie să investească masiv în infrastructură „pasivă” - pot folosi ceea ce există. Astfel, concurența devine mai intensă, ceea ce pe termen mediu - poate duce la prețuri mai bune pentru consumatori ¹³.

- în zone rurale sau mai puțin deservite (sat, localități mici), costurile reduse de infrastructură și stimulentele pentru extinderea rețelelor pot face fezabilă investiția telecom - companiile pot extinde acoperirea cu risc redus ¹⁴.

3) Stimul pentru digitalizare, inovație și servicii noi

- o rețea gigabit, extinsă și accesibilă, oferă infrastructura de bază pentru servicii moderne: cloud, IoT, servicii de streaming, e-commerce, lucru la distanță, „smart-city”, telemedicină, e-educație - ceea ce poate impulsiona afaceri noi, mai eficiente, dar și creșterea celor existente ¹⁵.

- deoarece Regulamentul GIA susține co-implementarea lucrărilor civile (ex: fibra instalată simultan cu lucrări de utilități, renovări, construcții) - firmele de construcții, dezvoltatori imobiliari, inginerie civilă, utilități pot integra serviciile de telecom mai ușor, diversificându-și portofoliul.

4) Economii și eficiență operațională pentru firme mari / multi-naționale

- pentru furnizorii de comunicații electronice care activează în mai multe regiuni sau țări, cadrul unificat oferit de regulamentul GIA reduce fragmentarea regulilor, procedurilor, cerințelor - deci costurile administrative și logistice scad ¹⁶.

¹¹ [EU Gigabit Infrastructure Act Paves Way for More Access to Physical Infrastructures and Potential Further Deregulation of Telecom Sector](#)

¹² [Gigabit Infrastructure Act: new European rules to spur telecoms networks roll-out](#)

¹³ [Understanding the European Union Gigabit Infrastructure Act](#)

¹⁴ [Gigabit infrastructure act \[EU Legislation in Progress\]](#)

¹⁵ [BRIEFING-EU Legislation in Progress, Gigabit Infrastructure Act](#)

¹⁶ [The Gigabit Infrastructure Act: what changes for FTTH between now and 2026](#)

- Planificarea rețelelor devine mai eficientă: acces la hărți de infrastructură, informații despre lucrări civile, coordonare cu alte proiecte de infrastructură → reducere de „bariere neașteptate”, întârzieri, costuri suplimentare.

5) Posibile riscuri, provocări sau efecte nedorite pentru sectorul privat

- chiar dacă reutilizarea infrastructurii reduce costuri, pot apărea dispute privind prețul „echitabil și rezonabil” pentru acces - adică negocieri cu proprietari de infrastructură (publice sau private), ceea ce poate crea incertitudine sau întârzieri ¹⁷.

- implementarea în practică în state non-UE (sau țări aspirante/paralele, ca Republica Moldova) poate necesita adaptări legislative, instituționale, tehnice - ceea ce presupune costuri inițiale: inventariere infrastructură, digitalizarea datelor, reglementări de acces, standarde tehnice etc. Fără aceste adaptări, beneficiile pot rămâne teoretice.

- în cazul renovărilor sau construcțiilor noi, costul inițial pentru „fiber-ready” (infrastructură internă, cablaj etc.) poate fi perceput ca o povară de către dezvoltatori sau proprietari - ceea ce ar putea reduce apetitul de construire sau crește prețurile apartamentelor / clădirilor.

- dacă concurența devine intensă, firmele mici pot avea nevoie să se diferențieze - costurile de marketing, ofertă, servicii, întreținere pot crește, chiar dacă infrastructura de bază e mai ieftină.

6) Benefii prognozate pentru sectorul privat, urmare a transunerii in legislația națională a Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307

- reduce costul de intrare pe piața telecom / internet pentru firme noi sau mai mici, stimulând competiția și diversificarea ofertelor;

- face mai atractive investiții de infrastructură digitală, mai ales în zone rurale/smaller towns, prin reducerea costurilor fixe;

- stimula dezvoltatori imobiliari să proiecteze clădiri “future-proof” - ceea ce pe termen mediu ar crește calitatea infrastructurii imobiliare și ar aduce valoare adăugată;

- deschide oportunități pentru firme de construcții, utilități, inginerie civilă, să ofere servicii integrate (construcție + infrastructură digitală) - un nou segment de piață.

În context, potențialul pentru accelerare a digitalizării economice există, dar succesul depinde de modul concret în care legea e implementată: reguli clare, instituții-capabile, garantarea accesului echitabil la infrastructură, și un cadru competitiv transparent.

Analiza SWOT - impact asupra sectorului privat după implementarea Regulamentului GIA în Republica Moldova

Avantaje (puncte tari)	Dezavantaje (puncte slabe)
a) Reducerea costurilor de implementare a rețelelor gigabit. - reutilizarea infrastructurii existente (conduce, stâlpi, suporturi, canalizări publice/private). - scăderea masivă a costurilor pentru lucrări civile (care reprezintă 70-80% din costul total de infrastructură). b) Creșterea predictibilității investițiilor.	a) Costuri inițiale de adaptare și conformare - necesitatea ajustării proceselor interne. - investiții în infrastructura internă pentru dezvoltatori (clădiri fiber-ready). b) Posibile dispute privind tarifele de acces la infrastructura fizică. - lipsa unei metodologii clare poate crea neînțelegeri furnizor - proprietar.

¹⁷ [Understanding the European Union Gigabit Infrastructure Act](#)

- termene clare și mai scurte pentru autorizații. - proceduri standardizate și digitalizate, cu posibile aprobări tacite. c) Acces mai simplu la infrastructura altor furnizori și utilități. - obligativitatea de partajare transversală a infrastructurii (energie, apă, transport). - eliminarea monopolurilor locale asupra infrastructurii pasive. d) Dezvoltarea unei noi piețe „fiber-ready buildings”. - avantaj competitiv pentru dezvoltatorii care construiesc clădiri pregătite pentru fibră optică. - cerere în creștere pentru imobile moderne, conforme cu standarde UE. e) Posibilă creștere a bazei de clienți în zone slab deservite. - extinderea rețelelor devine mai rentabilă în zone rurale și periurbane. - creșterea adoptării serviciilor digitale → cerere nouă pentru furnizori.	- birocrația în negocierea accesului poate întârzia proiectele. c) Riscul creșterii concurenței pe o piață deja fragmentată. - furnizorii mici pot fi presați de prețuri reduse și investiții mai mari. - necesitatea diferențierii prin servicii → costuri suplimentare. d) Capacitate tehnică neuniformă în rândul furnizorilor mici. - lipsa resurselor umane/tehnice pentru integrare, digitalizare, sisteme geospațiale. - dificultate în utilizarea portalului unic de informare (PUI).
Oportunități:	Amenințări (riscuri)
a) Atragerea investițiilor străine în infrastructura digitală. - investitorii internaționali preferă cadre reglementare previzibile și armonizate cu UE. - Republica Moldova devine mai atractivă pentru proiecte de fibră optică și rețele 5G. b) Creșterea rapidă a sectorului construcțiilor și serviciilor tehnice. - cerere pentru instalatori, proiectanți, companii de inginerie. - posibilitatea integrării telecom + utilități în proiecte comune. c) Dezvoltarea economiei digitale și a serviciilor inovative. - Startup-uri în IoT, cloud, aplicații smart city, telemedicină, e-educație. - o infrastructură gigabit stimulează piața IT și outsourcing.	a) Posibilă supra-reglementare la nivel național. - dacă legea transpune Regulamentul GIA prea rigid, poate crea costuri administrative inutile. - furnizorii pot percepe reglementarea ca fiind restrictivă. b) Concurență intensificată care poate afecta profitabilitatea. - intrarea unor noi furnizori → presiune pe prețuri. - furnizorii tradiționali pot pierde cote de piață dacă nu investesc rapid. c) Lipsa de capacitate instituțională a autorităților naționale. - dacă portalul PUI nu este funcțional și actualizat, procesul se blochează. - autorizațiile pot rămâne lente dacă administrațiile locale nu sunt digitalizate.

d) Extinderea rețelelor în zone greu accesibile. - posibile scheme de cofinanțare public-privat (PPP). - costurile reduse facilitează extinderea rețelelor la sate. e) Avantaje competitive pentru companiile care adoptă rapid standardul „fiber-ready”. - acces la chiriași cu valoare ridicată (IT, fintech, companii internaționale). - creșterea valorii imobilelor noi și renovate.	d) Necesitatea unui cadru de tarifare transparent și previzibil. - fără o metodologie clară → risc de abuzuri sau prețuri „artificiale”. - incertitudinea descurajează investițiile private.

4.3.1. Costuri de conformare

În ceea ce privește sectorul privat, impactul financiar este preponderent pozitiv, în special pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice, dezvoltatorii imobiliari și deținătorii de infrastructură fizică.

Măsurile prevăzute de Regulamentul GIA¹⁸ urmăresc reducerea semnificativă a costurilor de implementare a rețelelor gigabit prin:

- reutilizarea infrastructurii fizice existente (conducte, canalizații, stâlpi sau clădiri)
- coordonarea lucrărilor civile între diferiți operatori
- simplificarea procedurilor administrative
- creșterea transparenței privind accesul la infrastructura disponibilă.

Aceste măsuri conduc la *reducerea investițiilor inițiale necesare*, la scurtarea perioadelor de implementare și la creșterea predictibilității costurilor, ceea ce îmbunătățește fezabilitatea economică a proiectelor, inclusiv în zonele rurale și slab populate.

În cazul dezvoltatorilor imobiliari, introducerea obligației ca noile clădiri sau cele supuse unor renovări majore să fie echipate cu infrastructură internă pregătită pentru fibră optică („fiber-ready”) poate genera costuri inițiale suplimentare limitate. Totuși, aceste costuri sunt compensate pe termen mediu și lung prin creșterea valorii imobilelor, sporirea atractivității comerciale și reducerea costurilor ulterioare de conectare a utilizatorilor finali.

Implementarea Regulamentului (UE) 2024/1309 în Republica Moldova va crea oportunități enorme pentru sectorul privat, în special pentru furnizorii de comunicații electronice și dezvoltatorii de infrastructură, prin reducerea costurilor, creșterea transparenței și stabilirea unui cadru european modern.

În același timp, succesul depinde de:

- claritatea normelor tehnice;
- funcționarea eficientă a punctului unic de informare;
- digitalizarea administrației locale;
- metodologia tarifară pentru acces la infrastructură.

În ceea ce privește costurile de conformare ale sectorului privat, acestea pot apărea în principal în etapa inițială de adaptare la noile cerințe procedurale și de transparență introduse prin proiectul de lege. Astfel de costuri pot include, după caz, actualizarea proceselor interne de gestionare a cererilor de acces la infrastructura fizică, furnizarea și actualizarea informațiilor privind infrastructura deținută, participarea la mecanismele de coordonare a lucrărilor civile și adaptarea documentației tehnice sau administrative la noile proceduri digitalizate.

¹⁸ [What is Gigabit Infrastructure Act | Universal connectivity by 2030](#)

În etapa actuală, aceste costuri nu pot fi estimate cu exactitate, întrucât Regulamentul (UE) 2024/1309 este un act juridic recent adoptat, iar experiența de implementare în statele membre ale Uniunii Europene este încă limitată. Totodată, nivelul concret al costurilor de conformare va depinde de opțiunile tehnice și instituționale adoptate la nivel național pentru implementarea mecanismelor prevăzute de lege, inclusiv modul de funcționare a punctului unic de informare și gradul de digitalizare a procedurilor administrative.

Se estimează însă că aceste costuri de conformare vor avea un caracter limitat și tranzitoriu, fiind compensate pe termen mediu și lung prin beneficiile economice generate de reducerea costurilor lucrărilor civile, accesul mai facil la infrastructura fizică existentă și simplificarea procedurilor administrative. În consecință, impactul global al reglementării asupra sectorului privat este considerat pozitiv, întrucât cadrul normativ propus creează condiții mai favorabile pentru investițiile în infrastructura de comunicații electronice de foarte mare capacitate.

Implementarea eficientă a acestor mecanisme va contribui la crearea unei piețe mai competitive, mai predictibile și caracterizate prin costuri investiționale mai reduse, ceea ce poate accelera dezvoltarea infrastructurii gigabit în Republica Moldova.

4.4. Impactul social

Impactul social al transpunerii și implementării Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 în Republica Moldova este unul preponderent pozitiv, fiind orientat spre reducerea decalajelor digitale, creșterea incluziunii sociale și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Așa cum reiese din preambulul Regulamentului (UE) 2024/1309 și din documentele Comisiei Europene, măsurile de reducere a costurilor de instalare a rețelelor gigabit creează premisele extinderii rețelelor de comunicații electronice de foarte mare capacitate (VHCN) inclusiv în zonele rurale, izolate și slab populate, unde investițiile private sunt, în prezent, limitate sau inexistente.

Prin facilitarea dezvoltării infrastructurii digitale în aceste zone, *legea contribuie direct la asigurarea accesului universal la servicii de comunicații electronice de înaltă calitate*, reducând decalajul digital dintre mediul urban și cel rural. Un acces mai larg și mai fiabil la internet de mare viteză favorizează incluziunea digitală a tuturor categoriilor sociale și creează oportunități reale de participare economică, educațională și socială.

Impactul asupra *educației și sănătății* este deosebit de relevant. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații electronice de ultimă generație sprijină extinderea serviciilor de e-educație și e-sănătate, facilitând accesul la platforme de învățare la distanță, resurse educaționale online, consultații medicale la distanță, monitorizarea pacienților și utilizarea dosarului electronic de sănătate. Aceste evoluții contribuie la reducerea disparităților regionale și socio-economice, la creșterea calității serviciilor publice și la eficientizarea costurilor în domeniul educației și sănătății.

De asemenea, implementarea legii generează *efecte sociale indirecte pozitive asupra ocupării forței de muncă și dezvoltării economice*. Investițiile în infrastructura de comunicații electronice pot conduce la crearea de locuri de muncă atât direct, în domeniul construcției și întreținerii rețelelor, cât și indirect, prin stimularea sectoarelor economice dependente de conectivitatea digitală. Pe termen mediu și lung, accesul extins la internet de mare viteză favorizează creșterea productivității, inovarea, dezvoltarea antreprenoriatului local și facilitarea telemuncii, inclusiv accesul la piețe și oportunități economice globale.

Totodată, infrastructura digitală modernă contribuie la *consolidarea incluziunii sociale și a participării civice*, prin facilitarea accesului cetățenilor la informații, servicii publice digitale și platforme de e-guvernare. Aceasta poate spori transparența administrației publice, eficiența serviciilor furnizate și implicarea cetățenilor în procesele decizionale și democratice.

În ansamblu, transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 prin Legea privind infrastructura gigabit va contribui direct la realizarea obiectivelor Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023–2030, sprijinind dezvoltarea unei societăți digitale incluzive, echitabile și reziliente, în care accesul la servicii digitale esențiale este garantat tuturor cetățenilor, fără a lăsa pe nimeni în urmă.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Funcționarea Punctului Unic de Informare va implica colectarea și prelucrarea anumitor date, cum ar fi punctele de contact ale persoanelor responsabile din cadrul entităților publice și private.

Se specifică faptul că toate operațiunile de prelucrare a datelor se vor realiza în strictă conformitate cu legislația națională privind protecția datelor cu caracter personal, respectând principiile necesității, proporționalității și limitării scopului.

Proiectul de lege impune, de asemenea, măsuri corespunzătoare pentru asigurarea confidențialității și a secretelor comerciale.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul are un impact indirect pozitiv asupra echității și egalității de gen.

Prin îmbunătățirea conectivității, în special în zonele rurale, se creează oportunități sporite pentru munca la distanță și antreprenoriat online.

Aceste forme flexibile de muncă pot beneficia în mod disproporționat femeile, permițându-le o mai bună reconciliere între viața profesională și cea de familie.

De asemenea, accesul îmbunătățit la servicii digitale de sănătate și educație este deosebit de benefic pentru femei, care adesea îndeplinesc rolul de îngrijitor principal în familie.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de lege are un impact pozitiv semnificativ asupra mediului, deși acest aspect nu este imediat evident.

Principiile promovate de lege, precum utilizarea în comun a infrastructurii existente și coordonarea lucrărilor civile, reprezintă principii de eficiență a utilizării resurselor și de planificare sustenabilă a infrastructurii, care contribuie la reducerea impactului asupra mediului și susțin tranziția către o economie verde.

Această abordare este pe deplin aliniată cu obiectivele climatice ale Uniunii Europene, menționate explicit în considerentele Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate alte impacturi majore.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege asigură un grad de compatibilitate deplină cu legislația Uniunii Europene, fiind elaborat cu scopul specific de a transpune în ordinea juridică națională prevederile Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307.

Documentul tehnic care atestă acest grad de compatibilitate este Tabelul de Concordanță, anexat la dosarul proiectului. Acest tabel demonstrează, articol cu articol, alinierea fidelă a normelor propuse în proiectul de lege național cu dispozițiile corespunzătoare din regulamentul european, inclusiv adaptările necesare pentru a reflecta specificul cadrului instituțional și juridic al Republicii Moldova.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de lege abrogă Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice și creează noul cadru juridic necesar pentru implementarea Regulamentului GIA.

Acesta desemnează Agenției drept organism competent pentru soluționarea litigiilor și stabilește obligații clare pentru autoritățile administrației publice locale în procesul de autorizare.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și portalul particip.gov.md, și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15735.

Având în vedere importanța proiectului de lege, a impactului deciziei ce urmează a fi luată asupra pieței de comunicații electronice din Republica Moldova, autorii proiectului consideră necesară consultarea tuturor părților interesate în scopul asigurării transparenței și imparțialității în procesul decizional și a predictibilității măsurilor adoptate.

În acest scop au fost lansate mai multe etape de consultare preliminară a prevederilor necesare de inclus în proiectul de lege, cu implicarea pe larg a tuturor părților interesate.

În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, autorităților administrative/instituții publice/părți interesate, în funcție de obiectul de reglementare, după cum urmează:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Energiei;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Culturii;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații;
- Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru;
- Agenția Proprietăți Publice;
- Agenția de Governare Electronică;
- Centrul de Armonizare a Legislației;
- Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;
- Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;
- Consiliul Concurenței;
- Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică;

- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Asociația Companiilor Private din domeniul TIC (ATIC);
- Asociația Businessului European Moldova (EBA);
- Asociația Investitorilor Străini (FIA);
- Camera de Comerț Americană din Moldova;
- Î.S. „Radiocomunicații”;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;
- Î.S. „Moldelectrica”;
- ÎCS „Premier Energy” SRL;
- S.A. „Moldovagaz”;
- S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”;
- S.A. „Apă-Canal Chișinău”;
- Î.M. „Regia Transport Electric”;
- Î.M. „Rețele Electrice de Iluminat „Lumteh”;
- S.A. „Administrația Națională a Drumurilor”;
- S.A. „Termoelectrica”;
- S.A. „Moldtelecom”;
- S.A. „Orange Moldova”;
- S.A. „Moldcell”;
- S.C. „Starnet” S.R.L.;
- F.P.C. „Arax-Impex” S.R.L.;
- S.C. „ITNS” S.R.L.;
- „Eurotelecom” S.R.L.

În urma avizelor parvenite, proiectul de lege a fost ajustat, după caz, conform obiecțiilor și propunerilor corespunzătoare.

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a MDED și pe portalul www.particip.gov.md, și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16067.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege însoțit de tabelele de concordanță pentru actele normative UE transpuse prin prezenta lege, a fost expediat Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art. 34 alin. (1) și art. 35 din Legea nr. 100/2017.

Prin scrisoarea nr. 31/02-126-1888 din 20.02.2026 Centrul de Armonizare a Legislației a prezentat Declarația de compatibilitate întocmită în baza expertizei proiectului de lege.

De asemenea, proiectul de lege a fost examinat în cadrul Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. Prin scrisoarea nr. 38-78-1839 din 19.02.2026 Grupul de lucru a prezentat avizul către MDED în care a fost menționat că se susține proiectul de lege și nota de fundamentare cu obiecții și recomandări.

Totodată, potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției și Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

Prin scrisoarea nr. 06/2/4983 din 19.03.2026 Centrul Național Anticorupție a prezentat Raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege.

Prin scrisoarea nr. 04/2-3157 din 23.03.2026 Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică a proiectului.

Urmare a recepționării rapoartelor din partea autorităților, toate rezultatele expertizelor au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Toate obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost ajustat proiectul de lege.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru a asigura claritatea, coerența și securitatea juridică, Proiectul de lege este conceput ca un act normativ de sine stătător, care va reglementa în mod exhaustiv domeniul său de aplicare.

În consecință, la data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice se va abroga.

Această soluție legislativă este esențială pentru a elimina orice suprapunere sau conflict de norme și pentru a înlocui un cadru de reglementare depășit cu un regim juridic modern, complet și perfect aliniat la standardele europene.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Succesul implementării acestei legi depinde în mod crucial de adoptarea în timp util a unui set de acte normative secundare și de desemnarea clară a autorităților responsabile pentru fiecare sarcină nouă.

Implementarea prevederilor prezentei legi va fi realizată în mod coordonat de către autoritățile publice centrale și locale, precum și de către autoritățile de reglementare și control competente, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin lege.

➤ Instituții responsabile și roluri

Principalele entități implicate în implementare sunt:

a) Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații - autoritate responsabilă de:

- coordonarea aplicării dispozițiilor privind accesul la infrastructura fizică și coordonarea lucrărilor civile (art. 5);
- elaborarea și publicarea ghidurilor, orientărilor și cerințelor administrative pentru cererile de acces și coordonare;
- gestionarea punctului unic de informare și asigurarea transparenței informațiilor privind infrastructura și lucrările civile;
- soluționarea litigiilor dintre părțile implicate;
- monitorizarea și raportarea către Comisia Europeană privind aplicarea legii.

b) Autoritățile publice locale (APL) – responsabile de acordarea autorizațiilor și drepturilor de acces (art. 13);

- asigurarea funcționării punctului unic de contact la nivel local;
- examinarea notificărilor privind lucrările exceptate de la autorizare (art. 15);
- respectarea termenelor procedurale și aplicarea mecanismului de autorizare tacită.

c) Organul central de specialitate în domeniul construcțiilor și locuințelor – responsabil de:

- elaborarea și adoptarea standardelor și specificațiilor tehnice pentru infrastructura pregătită pentru fibră optică (art. 10 alin. (4));
- stabilirea procedurii de etichetare „clădire pregătită pentru fibră optică”.

d) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică – responsabil de controlul respectării standardelor tehnice în construcții (art. 10 alin. (5)).

e) Organul central de specialitate care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice în colaborare cu Ministerul Mediului, - responsabil de elaborarea unui ghid cu cele mai bune practici pentru stimularea instalării rețelelor de comunicații electronice cu amprentă de mediu redusă.

f) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și operatorii de rețea responsabili de instalarea rețelelor de foarte mare capacitate și partajarea infrastructurii conform cerințelor legale și tehnice.

➤ **Capacități instituționale**

Implementarea legii nu necesită crearea unor instituții noi, fiind realizată prin valorificarea capacităților existente:

- **capacități umane:** personal existent al APL și Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, precum și personal suplimentar angajat de Agenție pentru gestionarea punctului unic de informare;
- **capacități materiale și tehnice:** platformele electronice existente (ghișeul unic, registrul de evidență a rețelelor edilitare, ș.a.), punctul unic de informare creat în conformitate cu legea;
- **capacități financiare:** implementarea se realizează din bugetele instituțiilor existente, totodată sunt dedicate mijloace bănești din bugetul de stat pentru anul 2027 în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru crearea unui Sistem Informațional „Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și Punctul de Informare Unic”

➤ **Măsurile operaționale principale**

Pentru punerea în aplicare a legii vor fi realizate următoarele măsuri:

- elaborarea și adoptarea actelor normative subsecvente de către Guvern și Agenție (art. 5 și dispozițiile finale).
- crearea și operaționalizarea punctului unic de informare privind infrastructura fizică și lucrările civile.
- elaborarea standardelor tehnice pentru infrastructura pregătită pentru fibră optică (art. 10).
- instruirea autorităților publice locale privind procedurile de autorizare și notificare.
- informarea operatorilor și furnizorilor privind noile obligații și drepturi de acces.
- monitorizarea aplicării legii și soluționarea litigiilor de către Agenție.
- ajustarea contractelor existente între operatori și autorități publice.

➤ **Monitorizarea și evaluarea performanței**

Performanța actului normativ va fi evaluată periodic de către Agenție, prin următorii indicatori:

- numărul cererilor de acces soluționate;
- durata medie de obținere a drepturilor de acces;

- numărul litigiilor soluționate;
- gradul de utilizare a punctului unic de informare;
- nivelul de extindere a rețelelor de foarte mare capacitate.

Agenția va informa Comisia Europeană o dată la trei ani cu privire la stadiul punerii în aplicare a prevederilor legii.

Secretar de stat

Michelle ILIEV